

Hospice Hírek

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület kiadványa

Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár közleménye, 2004. szeptember 15.

Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a komplex otthoni és intézeti hospice ellátás fejlesztésére 2004. májusában pályázatot hirdetett.

A hospice ellátás komplex ápolást, gondozást és lelki segítségnyújtást biztosít olyan betegek - és családjának tagjai - számára, akiknek betegsége előrehaladott, tüneti kezeléssel segítve őket abban, hogy életük élhető legyen, megőrizhessék emberi méltóságukat a végstádium állapotában is.

A pályázat kiírása és elbírálása során kiemelt cél volt, az ilyen betegek a lehető legtovább otthoni környezetben kapjanak ellátást és a kórházi kezelésre csak a legutolsó időszakban kerüljön sor.

Távlati cél a területi esélyegyenlőség biztosítása, olyan struktúra kialakításával, amikor a hospice ellátás nemcsak a városokban, hanem a kistelepüléseken élők számára is elérhetővé válik.

A beérkezett 33 pályázat megyénkénti elbírálását szakmai bíráló bizottság végezte, s javaslatot tett 5 867 hospice gondozási nap, illetőleg 113 hospice ellátó ágy finanszírozási rendszerbe történő befogadására.

A sikeresen pályázó szolgáltatókkal a területileg illetékes Megyei Egészségbiztosítási Pénztár köt szerződést.

A pályázat eredménye

1/ Otthoni hospice ellátás

Megye	Intézet neve	Székhely telephely	Otthoni (nap)
Baranya megye	Szociális Háló Egyesület	Pécs	300
	Pécs-Baranyai Hospice alapítvány	Pécs	150
Békés megye	Csahó Egészségügyi Bt.	Békéscsaba	300
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Erzsébet Hospice Alapítvány	Miskolc	300
Csongrád megye	dr. Csernai Katalin Házi- orvosi Szolgálat	Mártély	371
Fejér megye	Help 17 Bt.	Székesfehérvár	150
Heves megye	Rencia Bt. Otthonápolás	Recsk	191
	Agria 2000 Kft.	Eger	254
Komárom-Esztergom megye	Hospice Sz. Alapítvány	Tatabánya	300
	Vaszary Kolos Kórház	Esztergom	270
Nógrád megye	Koher Bt.	Mátraterenye	200
	NRG-I Otthoni szakápolás	Salgótarján	200
	TÁBITA Otthonápolás	Salgótarján	100
Somogy megye	Nevitt Gizella Cindy	Kaposvár	270
Zala megye	Ápoló Kéz Kft.	Nagykanizsa	175
	Mónika M. Kft.	Zalaegerszeg	337
Vas megye	Szombathelyi Hospice Alapítvány	Szombathely	495
Főváros és Pest megye	MÁV Kórház és Rendelő Intézet	Budapest	200
	Magyar Hospice Alapítvány	Budapest	400
	Szt. Rita Otthonápolás	Budapest	754
	Gondoskodás-2000 Bt.	Százhalombatta	150
Összesen			5867

2/ Intézeti hospice ellátás

Megye	Intézet neve	Székhely telephely	Intézeti ágy
Baranya megye	Betegápoló Irgalmasrend	Pécs	18
	Baranya Megyei Kórház	Pécs	15
Békés Megye	Pándy Kálmán Kórház	Gyula	20
Borsod-Abaúj-Zemplén Megye	Semmelweis Kórház	Miskolc	20
Heves Megye	Markhot Ferenc Kórház	Eger	10
Komárom-Esztergom Megye	Vaszary Kolos Kórház	Esztergom	10
Zala Megye	Megyei Kórház	Nagykanizsa	10
Főváros és Pest megye	MÁV Kórház és Rendelő Intézet	Budapest	10
Összesen			113

Országos Egészségbiztosítási Pénztár

Országos értekezlet a hospice ellátás szervezéséről, 2004. december 3.

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület 2004. december 3-án országos hospice értekezletet tartott abból a célból, hogy az évek óta működő, valamint az újonnan alakult hospice ellátók megismerkedhessenek egymással, valamint az Egyesület szakmai tevékenységével. Az értekezlet lehetőséget nyújtott arra is, hogy a hospice szervezetek megvitathassák aktuális gondjaikat.

A rendezvényen 36 hospice szervezet 59 taggal képviseltette magát, az OEP két munkatársa megfigyelőként volt jelen. A megbeszélésnek a Semmelweis Egyetem II. sz. Gyermekklinikája adott helyet, ami jelképesnek is tekinthető, hiszen itt dolgozott évtizedeken át Dr. Polcz Alaine, a magyarországi hospice mozgalom létrehozója, kiemelkedő személyisége.

Dr. Hegedűs Katalin jelenlegi elnök köszöntője után Dr. Muszbek Katalin, az Egyesület első elnöke mutatta be a hospice ellátás történetét, az Egyesület szakmai tevékenységét. Fontosnak tartotta kiemelni a hospice ellátás folytonosságát: az országban 1991 óta sok hospice szervezet alakult és dolgozik a számos nehézség ellenére, ezekhez a működő hospice-okhoz csatlakoztak most olyan új szervezetek, amelyek elnyerték az OEP pályázatát. Az előadó felhívta a figyelmet a 2004. áprilisában keletkezett Szakmapolitikai ajánlásokra, mint legújabb dokumentumra, amely megszabja a hospice ellátás további fejlesztési irányait.

Ezek után Dr. Ruzsa Ágnes vezette az OEP jelenlegi pályázatával kapcsolatos problémák megbeszélését. A vitát a szervezetek kapcsolatrendszere, szervezeti felépítése, az orvosok palliatív továbbképzése, a betegek hospice rendszerbe kerülése, az egészségügyi és szociális ellátás összehangolása, a minőségbiztosítás, finanszírozás, gyógyszerfelírás és -ellenőrzés, valamint a dokumentáció mint kulcskérdések köré csoportosította.

A vita során a résztvevők számos kérdést vetettek fel a fenti témakörökkel kapcsolatban. Hangsúlyozottan merültek fel azok a körülmények, amelyek nehezítik a szerződéskötéseket: ezek nem egyszer abból fakadnak, hogy nincs egységes értelmezés a megyei ÁNTSZ-ek és a MEP-ek körében a pályázati követelményekkel, illetve a Minimumfeltételekkel kapcsolatban. Ezért a legtöbb helyen hónapok óta húzódik a hospice munka elkezdése. Sokan felvetették a több hospice képzési lehetőség szükségességét, hiszen a Minimumfeltételek ezeket is előírják.

Összefoglalásként az Egyesület elnöke hangsúlyozta, hogy az Egyesület mint szakmai és érdekvédelmi szervezet elsősorban a hospice ellátás szakmaiságáért száll síkra, ezt kell megerősíteni. Utalt arra, hogy az OEP külföldön sem finanszírozza 100%-ban a hospice ellátást, ezért fokozott figyelmet kell fordítanunk a továbbiakban is az egyéb források felkutatására. Ismertette a következő tanfolyamokat, valamint felhívta a figyelmet a honlapra (www.hospice.hu), mint fontos információs lehetőségre.

A szervezetek képviselői nagyon fontosnak és hasznosnak tartották a megbeszélést. A következő értekezletet az OEP, az ÁNTSZ és a Minisztérium képviselőinek bevonásával a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület **április 26-án, délelőtt 10-kor** tartja az Egészségügyi Minisztériumban.

Dr. Hegedűs Katalin

Nem nyílt meg a Budapest Hospice Ház Fekvőbeteg Részlege

A Magyar Hospice Alapítvány 2004-re tervezte a Budapest Hospice Ház Fekvőbeteg Részlegének beindítását, melynek 140 millió forintos beruházását teljes egészében önerőből, adományokból, pályázatokból valósítottuk meg. Az évente 260 beteg térítésmentes ellátását lehetővé tevő, 10 ágyas részleg technikai és szakmai feltételeit megteremtettük, de a működés beindítását az intézeti hospice ellátásra vonatkozó OEP pályázatunk sikertelensége miatt sajnos el kellett halasztanunk. A hospice részleg éves fenntartási költsége 45 612 000 Ft, ezt az összeget 50%-ban OEP hozzájárulással, 50%-ban támogatásokból, vállalati szponzoráció segítségével tervezzük folyamatos előteremteni. Az OEP első ízben kiírt hospice finanszírozási pályázatán fekvőbeteg részlegünk támogatását sajnos annak ellenére elutasították, hogy programunk minden tárgyi, szakmai és személyi feltételnek messzemenően megfelelt. Az elutasítás okai: (1) a jogi szabályozás hiányossága: önálló hospice intézet működése jogilag még „nem létezik”, ezért kérdéses volt az ÁNTSZ működési engedély megszerzése – ez a probléma azóta megoldódott. (2) A költségek minimalizálására törekvő Pénzügyminisztérium nem támogatta újonnan létesített ágyak finanszírozását. Az Alapítvány korábban fekvőbeteg ellátást nem végzett, nincsenek átcsoportosítható kórházi ágyai, vagyis a 10 ágy OEP befogadása a költségvetésnek 25 millió forint többlet terhet jelentene egy évben.

Pályázatunk elutasítása után azonnal elkezdtük egy új pályázat előkészítését. Elsősorban önálló intézményként szeretnénk működ-

ni, de tárgyalásokat kezdtünk az Országos Korányi TBC és Pulmonológiai Intézettel, melynek értelmében megfelelő feltételek között javunkra tíz ágyról lemondana a kórház, az Alapítvány szerződő félként – külső telephelyként – működtetné a hospice részlegét. A pályázat beadása előtt egyeztettünk az érintett szervezetekkel és dr. Csaba Károly, (ÁNTSZ, fővárosi tisztifőorvos), Dr. Felméri István (ÁNTSZ, főigazgató), Dr. Dózsa Csaba (OEP, főigazgató-helyettes) és Dr. Kovács Gábor (Korányi Intézet, mb. főigazgató) részvételével kerekasztal-beszélgetést szerveztünk a célból, hogy a hatóságok előzetesen egyezzenek meg abban, milyen feltételekkel tartják elképzelhetőnek egy új intézményi forma befogadását a központi egészségügybe.

Az érintett hatóságok teljes körű elkötelezett támogatásával 2004. októberében újabb pályázatot nyújtottunk be az OEP-hez, melyben kértük a Budapest Hospice Ház 10 ágyas részlegének önálló intézményként való finanszírozását azzal a kiegészítéssel, hogy a többletkapacitás befogadásának sikertelensége esetén a Korányi Intézettel kötött szerződés-tervezet alapján kérjük a befogadást.

A részleg működtetésére jelenleg 10 millió forint áll az Alapítvány rendelkezésére. A Budapest Hospice Ház megvalósulásához minden segítségre szükségünk van, hiszen még az állami támogatás esetében is csak az éves költségvetés 50%-a lesz biztosítva. Pályázatunk sorsa rövid időn belül eldől, nagyon bízunk abban, hogy részlegünk hamarosan megkezdheti működését.

Keresztes Cecília

Fellegi Ádám a betegágyaknál

Egy októberi délután cseng a telefon, Fellegi Ádám keres: zenélne a Hospice Ház betegeinek. Jelzem, hogy bürokratikus okokból még nem tudtuk megnyitni fekvőbeteg részlegünket. Gondolkodásnyi szünet után a Művész Úr felajánlja, hogy hangszerével kimegy a

lakásokba és ott ad kis koncertet betegeinknek. Azóta Mozart, Chopin, Mahler és más zeneszerzők darabjai hetente felhangzanak egy - egy betegünk otthonában. Újra felhangolják a rég nem használt zongorákat, pedig tudják, hogy már csak néhány hét lehet hátra. Odaülnek a zongora mellé, négykezeset játszanak a Művész Úrral és még egy héttel eltolódik a biológiaiilag determinált végső elcsendesülés. Kedves Fellegi Ádám, köszönjük!

Dr. Muszbek Katalin

Dózsa Önképzőkör. Művészetterápia hajléktalan betegek számára

A Magyar Hospice Alapítvány közreműködésével a BMSZKI Dózsa György úti hajléktalanszállóján Csorba Simon László festőművész már két éve vezet autogén tréning és művészetterápiás csoportokat a szálló betegei számára. Sokszor kell a beszélgetés, a szimpátia elnyerése, hogy a betegek ceruzát, ecsetet vagy agyagot vegyenek a kezükbe. Aztán észrevétlenül mélyednek el a tevékenységben, megfeledkezve a külvilágról, örömet találva az alkotás folyamatában. Mások csak úgy mellékesen készítenek egy hamutartót vagy edénykét, miközben a beszélgetés folyik. Nekik fontosabb a verbális önkifejezés, és előfordul, hogy három órán keresztül csak gyúrnak, nyomkodják az agyagot, végül nem lesz produktum. Például Kálmánnal – akinek egyik oldala szinte teljesen béna – ez megy néha: úgy belemélyed a beszélgetésbe, hogy megfeledkezik az agyról. Mégis valami fontos történik: észre sem veszi közben, hogy a béna keze is mozdul, tapogatja, gyúrógeti az agyagot.

Az alkotó folyamat során felelevenednek elfeledett emlékek, melyek gyakran kifejeződnek a művekben. A belső képek megörökítése sok energiát ad az alkotónak, hiszen ilyenkor önmagával van kapcsolatban, megérezheti, hogy vannak dolgok, melyek hozzátartoznak, őt építik, az ő személyes értékei. Az emberek szeretik megmutatni értékeiket a világnak, hiszen az értékek kifejezése épí-

tő, főleg, ha elismerés is követi. Az alkotófolyamat nagyon jó alkalmat teremt arra, hogy ezek a belső személyes értékek a felszínre kerülhessenek és kifejeződhessenek a művekben. A foglalkozások zárásaképp megtekintjük egyenként a műveket és mindenki asszociációkat fűzhet hozzájuk. A visszajelzések során több értelemmel, tartalommal gazdagodnak az alkotások és jelentőségtejjesebbé válnak készítőik számára. Ezek az emberek néhány órára megfelelhetnek nehéz helyzetükről, és személyiségük olyan tartományát nyitják ki, ahol saját energiaforrásukból meríthetnek.

Az alkotóerő felszabadulása az egész személyiség működésére energetizálóan hat és a test gyógyulását is segíti, a betegség súlyosságától függően. Vannak olyan betegségstádiumok és testi korlátok, mint pl. súlyos áttétes daganatos betegségek vagy maradandó károsodások, melyeket meggyógyítani már nem lehet, de a gyógyszeres kezelés mellett a művészetterápia hatékony kiegészítője lehet a gyógyulásnak az életminőség javítása, az öngyógyító energia aktivizálása által. A 30 éves Attila betegségének diagnosztizálásakor már nem volt gyógyítható. Ha nem volt kórházban, minden pénteken részt vett az önképző csoportban, értékes hozzászólásaival gazdagította a beszélgetéseket. Nem volt kiemelkedő kezűgyessége, de mindig élvezettel festett, agyagozott, szeretett alkotni, beszélgetni...és mindennél jobban szerette két kislányát. Decemberben a csoport már nélküle folytatódott.

*Király Mónika
pszichológus*

Hospice a hajléktalanok ellátásában – kísérőként a társadalom peremén

Naplórészlet

Hogyan tudok kapcsolatot teremteni a hajléktalanokkal? Ez a kérdés tombolt bennem, amikor megtudtam, hogy részese lehetek egy palliatív mobil teamnek a Dózsa György úti hajléktalan szálló krónikus fekvőbeteg részlegén. Két hét múlva már kezdtünk is. Együtt fogunk járni egy nővérrrel és egy gyógytornásszal. Feladatunk kapcsolat kiépítése a kórházban fekvő daganatos betegekkel, segítségük hospice szellemiségben. Elsősorban velük. De mi ez az ijedség bennem? Szívvel lélekkel mondtam igent a lehetőségre. Kilenc éve, mióta a Magyar Hospice Alapítvány önkéntes segítője vagyok, sok mindent átéltem, megtanultam. Igaz, hogy az otthonápolásban, szerető családok körében. De a hajléktalanok? Nem tudok róluk semmit. Mennyi kirekesztettséget, megaláztatást viselhetek el. Lehet, hogy szóba sem állnak velünk!

Másfelől viszont nőttön nőtt bennem az izgalom, hiszen ők a legkiszolgáltatottabbak, elvesztettek mindent és mindenkit, amit ember elveszíthet. Nekik van leginkább szükségük egy jó szóra, biztatásra.

Első látogatás

Kaptunk egy listát a daganatos betegekről és konkrétan két névre hívták fel a figyelmünket a kórház dolgozói. Az első emeleten találtam meg Sz. urat, a nővéрке keltette fel: keresik. Legnagyobb meglepetésemre kedves volt. Mindjárt viccelődni kezdett: „maga csak az ilyen tepsivárományosokhoz jön?” Meghívott kávézni, igaz elfelejtettük tisztázni az időt és a helyet. Mondta: ő Gabika, úgy szólítsam. Nehezen lélegzett és sokat köhögött. Ilyenkor megsimogattam a hátát. Tudtam, tüdődaganata van. Amikor elbúcsúztam, a homlokához támasztotta az övét. De jó érzés volt! Ez már bizalom. ... és az első tanulság, amit levontam: túlzottan kifárasztotta szegényt, erre később figyelnem kell!

Á. urat is aznap ismertem meg. Tiszta, nett, ápolt minden holmija és a szobája is. Mindig dolgozott, amíg beteg nem lett. A listája hosszú: műtétek sora és vagy nyolc törés. Jelenleg tüdőműtét előtt áll (rosszindulatú daganat) és nagyon fél. Sokat beszélt erről, mondhatnám azt is, hogy bármiről beszélünk, ide lyukadtunk ki. „De hát annyi mindent túléltem én már!” - mondja, és hogy vár jövő héten is.

Második látogatás

Megismertem Árpádot. Fiatal, 40 év körül. Határtalan türelemmel fekszik, mozdulni sem tud egyedül. Csendes. Nem a szavak embere. Örültem, amikor kiderült, hogy jól esne neki egy kis masszázás. Boldogan kaptam el a lábát, talpát, ő pedig átadta magát az élvezetnek.

Gabika lekerült a földszintre a súlyos betegek közé. Teljesen befelé fordult. Nem eszik, nem iszik, nem beszél. Ezt a maga köré vont falat nem tudom megrepeszteni.

Véletlenül vetődtem be bénulás miatt fekvő fiúk szobájába, ott is Palihoz. Először nem értette szegény, miről akarhatok beszélgetni vele, de mesélni kezdett az életéről. Csaknem negyven évet dolgozott le, most több, mint egy éve nyomja az ágyat a sokadik agyvérzés után. Néhányszor sírásba fulladt a hangja, különösen, amikor kislánya elvesztéséről beszélt. Neki volna hová mennie, csak nincs, aki gondoskodjon róla.

Harmadik látogatás

Gabika állapota tovább romlott, de azért megengedte a munkatársamnak, hogy megborotválja. Jelen van, figyel, de nem enged a közelébe.

Árpádra sokat gondoltam otthon is. Valahogy megragadott a csendes nyugalma. Erősek a fájdalmai (később a morfin pumpa segített), de soha nem hallottam egy panasz szavát sem. Milyen nehéz lehet így búcsúzni fiatal életétől, idegenek közt. A családja nem tudja, hogy beteg. Ő akarja így. Annyit tehetek csak, hogy odaadással simogatom, egyre többet. Pedig valamit azért a gyógytornász munkatársamnak is hagyni kell!

Paliéknál lassan kialakul a kollektív beszélgetés, a szomszéd ágyon fekvő Károlyról kiderül, milyen jó a humora, szívesen cukkol minket. Mi sem maradunk adósai! Jancsi viszont dűnnyög és kuncog a háttérben. A doktor úr meg is jegyezte: jó ide bejönni, mosolygó arcokat látni!” El is kel egy kis felhőtlenység, a sok kiszolgáltatottság miatt igencsak fel tudnak gyűlni az indulatok.

Negyedik látogatás

Megtudtuk, hogy Gabika csöndesen halt meg. Itt hagyhatta végre a világot, ami olyan kevés jót adott neki.

Árpád ma még a nyaka masszírozását is rám bízta. Olyan jó ez a csend, nem is kellene a szavak. Rég ébredt ennyi szeretet a szívemben, mint mellette.

Az emeleten megnyitottam „hajvágó szalonomat” Egy szék, egy olló. A doktor úr szervezte a kezem alá a hosszú hajú férfiakat. Mondtam én, hogy nem vagyok szakember, mégis teljes bizalommal ültek le a kezem alá. Haj, bajusz, szakáll. Szerencsére minden orr és fül egyben maradt. Csak akkor szorult el a szívem, amikor a kis pénzecskéjüket akarták odaadni hálából.

Ötödik látogatás

Árpád. Olyan törekeny már, mint egy kis madár. De azért meglepni még mindig tud. „Magát ki masszírozza ilyen finoman?” – kérdezi. Még így is van ereje másokra figyelni. Amilyen törekeny a teste, olyan erős a lelke. Tanulhattam tőle: a sors békés elfogadását.

Paliék szobájában is sor került a hajvágásra. Ő csak mondogatta: „az enyémet itt középen ritkítani kell!”. Kopasz. Adtam rá egy puszit. Azt mondta: „ez száz hajvágással is felért!” Ő egyébként szeret kerek kocsiban ülni. Órákig képes így a folyosón lenni. Újabban rajzol a bénult kezével. Gyönyörűen. Rajzolnak többen is a munkatársam által vezetett művészetterápiás szakkörben. Jelenleg a Hospice Házban vannak kiállítva a képeik.

Hatodik látogatás

Árpádon rögtön láttuk, hogy utolsó óráit éli. Már alig volt magánál, de azért simogattam ma is, csak sokkal finomabban. Bevallom, közben folytak a könnyeim. Tudtam, búcsúzunk. Mélyen megszerettem egy embert, akiről alig tudok valamit. Egy önkéntes társam egyszer így fogalmazott: „nekem halt meg”. Hát ez történt velem is aznap délután. Megkaptam azt az ajándékot, hogy mellette lehettem. Mondtam neki: „ne félj, itt vagyok”. És ő átbillent a két világot elválasztó vonalon. Meggyújtottam egy mécsest mellette és köszönetet mondtam a sorsnak: egy hajléktalan nem elhagyatottan hagyta itt ezt a számára kegyetlen világot.

Beszélhetnék még sok mindenkiről, sorsokról, tragédiákról, főliásátrákban töltött hosszú évekről, de kérem, engedjék meg nekem, hogy Árpáddal fejezzem be, bár a történetnek még nincs vége. Azóta is velük, köztük vagyok. Ja, és még valami: Á. úr visszajött a műtétről. Átvészelte.

Thuránszky Adrienn

Hospice alapképzést tartottunk Szekszárdon, Mosdóson, Miskolcon és Egerben, 2x4 órás orvos továbbképzést Szekszárdon, laikusoknak Mezőkövesden, pszichológus hallgatóknak Debrecenben.

Az egyéb képzések és gyakorlatok az Erzsébet Hospice Alapítvány oktató – foglalkoztató termében, valamint az Erzsébet Hospice Otthonban kerültek lebonyolításra.

A 2004. évi oktató munkánk a Soros Alapítvány támogatásával valósulhatott meg.

Az Erzsébet Hospice Alapítvány 2004. évi oktató munkája

<i>A képzés megnevezése</i>	<i>Esemény száma</i>	<i>Időtartama (óra)</i>	<i>Részvételek száma</i>	<i>Résztevők száma</i>
Nővéri alapképzés	4	40	116	116
Önkéntesek képzése	8	2	57	24
Orvosképzés (Kommunikáció a rákbeteggel és családjával, A palliatív terápia alapjai)	1x1	2x4	35	35
Pszichológus hallgatók	1	2	9	9
Diplomás ápoló hallgatók	1	2	17	17
Szociális munkás hallgatók	1	2	19	19
Mentálhigiéné szakos hallgató	1	8	1	1
Szociális munkás hallgatók	1	2	15	15
Szociális és Ifjúsági Ügyintéző hallgatók	1	2	14	14
Telefonos lelkeségély	2	2	20	20
Laikusok	1	2	12	12
Összesen:			315	282
Gyakorlatok				
Orvos	3	80	3	3
ápoló	1	40	5	5
Pasztorálpszichológus hallgató	1	36	2	2
Kórházlelkész	1	36	1	1
Antropológus hallgató (szakdolgozat író)	1	40	1	1
Szent Ferenc Kistésvérei és Kisnővérei Szerzetes Rend kistésvérei	1	40	3	3
Összesen			15	15
Mindösszesen:			330	297

Kopcsóné Hriczó Tímea

**A VI. Országos Hospice -Palliatív Kongresszus költségvetése,
2004. április 23-24.**

<i>Bevétel</i>		<i>Kiadás</i>	
Résztvételi díj	616.000.-	Állófogadás	330.000.-
Közvetített szolgáltatás	139.762.-	Közvetített szolgáltatás	139.762.-
<u>Szponzorok</u>		Egyéb eszközök, anyagok	40.200
Paksi Atomerőmű Rt., Janssen-Cilag,	100.000.-	(nyomtatópatron,	
Pro-Klinimed Kft,	100.000.-	fénymásoló festék,	
EGIS	50.000.-	névkártya kítűző,	
Gyógyszergyár Rt.,	50.000.-	boríték, karton, elem,	
SCA Hygiene Products Kft,	50.000.-	fénymásoló papír)	
Jótekonysági hangverseny	53.400.-	Posta	23.209.-
		Terembérlés	50.000.-
		Büfé	141.000.-
		Virág	15.000.-
		Nyomdaköltség	156.000.-
		Dekoráció	16.870.-
		Benzinköltség	40.217.-
		Telefon	68.200.-
		Ajándék	18.000.-
		Reprezentáció	34.054.-
		Tolmácsolás díja	40.000.-
		Informatikus	15.000.-
		Egyéb segítők díja (technikus, portás)	9.000.-
		Egyéb	3.400.-
Mindösszesen:	1.159.162.-		1.139.912.-

= 19.250 Ft

A kongresszuson résztvevők száma: 229 fő + a szervezők.

A közvetített szolgáltatás a szállás költségét foglalja magába, a résztvevőknek kiszámláztuk.

A Miskolci Likörgyár, valamint az Invest Trade Kft. Erdei Termékfeldolgozó Üzeme saját gyártású üdítők felajánlásával támogatta a rendezvényt.

Technikai segítséget a Tiszáninneni Református Püspöki Hivatal, Lévay József Református Gimnázium, Miskolci Közterület Fenntartó Vállalat és a Semmelweis Kórház nyújtott.

Kopcsóné Hriczó Tímea

A Szociális Háló Egyesület Szakápolói és Hospice csoportjának bemutatása, 2004

A Szociális Háló Egyesület 1995 júniusában kezdte meg tevékenységét. Alapszabályának megfelelően, nonprofit formában végzi a lakosság egészségügyi és szociális ellátását, az ellátók képzését, továbbképzését, a munkahelyek létrehozását és a foglalkoztatás lehetőségeinek kidolgozását.

Előzmények

Szakápolói Szolgálatunk 1996 decembere óta működik, az Egészségbiztosítási Pénztár által finanszírozott, otthoni szakápolási feladatok felvállalásával.

Az otthoni szakápolási feladatokat olyan szakápolók látják el, akik a klinikai ápolás különböző területeit jól ismerve, a hospice szellemségre felkészülten, a szakápolást a beteg otthonában is megfelelően tudják folytatni.

1998. július 15-én Pécs Város Önkormányzata rendelkezésünkre bocsátott egy üresen álló épületet, **Ápolási Intézet kialakítására**. Saját erőnkől,- pályázatokból - újtottuk fel az épületet, szereztük meg a berendezést és biztosítottuk a működéshez szükséges feltételeket annak érdekében, hogy a „**Komplex egészségügyi és szociális ellátó egység**”-et létrehozzuk. Az első betegeket 1999. január 11-én fogadtuk Ápolási Intézetünkben. Ellátásuk során, az ápolási intézet lehetőségein belül biztosítottuk a hospice alapelvek érvényesülését.

2000-ben a Sellyei Önkormányzat segítségével létrehoztunk és beindítottunk egy újabb **Ápolási Intézetet**. A régi, leromlott állapotú épületet ismét pályázati pénzkeretből újítottuk fel. 2001 májusa óta fogadja a betegeket, szintén 20 ágyon. A felvett 22 fő munkanélküli – főleg egészségügyi szakdolgozó –, évek óta nem tudott munkához jutni, így számukra az Intézetünk beindítása nagy és egyetlen lehetőség volt. A hospice szellemiség biztosítását 2 fő hospice szakápoló és koordinátor, valamint az összes dolgozó alaptanfolyamon való kiképzése biztosítja.

A komplex ellátó egységünk kialakításának utolsó része annak a **HOSPICE ellátó rendszernek** a létrehozása, amely a város, a megye számára egyaránt kínzó szükségletként jelentkezik. Az első városi HOSPICE team-et Egyesületünk 1997 februárjában hozta létre. Kiképzett önkéntesek segítik a munkánkat.

A hospice alaptanfolyamokat Egyesületünk 1996 óta szervezi **évente 2 alkalommal**, egészségügyi és szociális kreditpontot is biztosítva képezzük a hospice szellemiségre fogékony szakembereket és laikusokat. Ennek a szakterületnek az OKJ-s képzési rendszere – az **országban először** – szervezésünkben, Pécssett indult el, 2002-ben, **Hospice szakápoló és koordinátor** képzéssel. 22 fő vett részt a képzésen, akik 2003 márciusában szereztek szakképesítést.

2003 decemberében mobil team-et indítottunk be, amely Pécssett és Baranya megye több településén is lehetőséget ad a betegek vagy hozzátartozók részére, a képzett szakápolóinkkal való személyes találkozásra, és tanácsadásra van lehetőség a kórházakban, egészségügyi intézményekben is.

A Hospice szaktanácsadói csoportunk tagjai minden csütörtökön 15-16 óráig, heti két órában tartanak fogadóórát minden érdeklődő számára, a Pécs Siklói út 18 szám alatt lévő Ápolási Intézetünk épületében.

Az elkövetkező időszak feladata az önkéntesek toborzása és kiképzése, a hospice csoport munkájába való bekapcsolása lesz.

A 2004-es év eredményei

Ez év májusában elindítottuk a második Hospice szakápoló és koordinátor OKJ-s képzést, az ESZCSM által kiírt pályázat eredményeként. Ismét 22 fő vesz részt a képzésen. 2004 júniusában végeznek.

Többségük olyan jól képzett szakember, aki olyan munkahelyeken dolgozik, ahol a hospice szellemiségű ellátás már zajlik, vagy a közeljövőben készülnek a beindítására.

Tovább folytattuk az alaptanfolyamok szervezését.

2004 februárban Sellyén 30 fő,

2004 márciusban Pécssett 60 fő szerezte meg az alapozó ismereteket.

2004 májusban 11 orvost képeztünk ki,

2004 októberben 50 fő

2004 novemberben 60 fő vett részt a képzésünkön.

2004 novemberben Zalaegerszegen tartottunk 40 órás képzést, 57 fő részére.

Az OEP által kiírt pályázaton Pécs város és Baranya megye területére 2004 szeptembertől 300 hospice ápolási nap ellátására nyertünk lehetőséget. Reméljük, hogy ezzel is segíteni tudjuk a lakosság ellátását.

Dr. Rideg Lászlóné

Bölcsen és derűsen

Bölcsen és derűsen be szép volna élni,
Élni, nem remélni,
Haláltól se félni, vele megbékélni.
Temetőbe járni, vígan elsétálni,
Koszorúkat látni,
Mosolyogni: utunk oda mily parányi.
Nézni az egekre, tavaszi mezőkre,
Téli örökzöldre,
Altatóra várva heverni a földre.
Bölcsen és derűsen be szép volna élni,
Élni, mit se félni,
Rövid földi lázat könnyűnek ítélni.

Juhász Gyula

Carpe diem...

Most értelek meg, régi-régi szó.
Más így nem érthet, csak a búcsúzó,
ki kedves arcokat lát, s nyugtalan,
mert tudja, hogy már nem sok napja van.
Carpe diem... Jöjj, drága napsugár,
Legyen minden napom aranypohár,
aranypohárban aszabor legyen,
mely fenn termett a hervadó hegyen,
olyan bor, melynek alján nincs salak,
olyan bor, melytől pezsdül az öröm,
hogy mondhassam, ha csendes óra jön
s napomnak esti számadása vár:
öregség kincse, szép aranypohár,
ma végső cseppedig kiittalak.

Ápriliy Lajos

Összefoglaló a Szegedi Hospice Alapítvány 2004. évi munkájáról

A 2003 márciusában elkezdett hospice-palliatív ellátás az otthonukban ápolat daganatos betegek körében máig OEP támogatás nélkül történik. Az elmúlt évben kaphattuk első ízben az adók 1%-át, amely jónak mondható a 460.000 Ft-os összeggel. Ebben az évben is igyekszünk jól kampányolni, hiszen nagy szükségünk van minden forintra.

Nyolc beteget gondoztunk, közülük hat beteget vesztettünk el. A gondozás időtartama nagyon változatos képet mutat: a leghosszabb pontosan egy év, a legrövidebb 3 nap volt. Rendkívül nagy terhet ró a beteg mellett lévő szakemberre, hogy szükség esetén nem tudja hospice-palliatív részlegbe utalni a beteget (pl. szívó használata kellene), mert nincs a megyében.

Eddigi tapasztalataink szerint az orvos és szakápoló mellett pszichológus vagy más lelki vezető igénybevétele a leggyakoribb.

A szakszemélyzet bővítése mellett sürgős lenne megfelelő számú önkéntes segítő „kiképzése”. A család számára az egyéb terhek mellett nehéz biztosítani az állandó jelenlétet a betegnél.

Felszerelésünket sikerült az év folyamán infúziós pumpa megvételével bővíteni.

A 2005-ös évre tervezett hospice tanfolyamaink:

Alaptanfolyam:	május 26-27-28.
Nővér továbbképzés:	június 2-3-4.
Szakfelügyelő ápolók számára tervezett továbbképzés:	szeptember 26-30.

Dr. Mari Albertné

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület ezúton teszi közzé, hogy a személyi jövedelemadó 1%-ából befolyt támogatás 2004-ben 772.747 Ft volt, amit az alapszabályban rögzített célok elérésére fordított. Köszönjük a támogatást!

RENDEZVÉNYEK

1. HAZAI RENDEZVÉNYEK

1. Hospice alaptanfolyam

Szervező: Magyar Hospice-Palliatív Egyesület és az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet

Időpont: 2005. február 21-25.

Helyszín: Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet, Budapest

További információ, jelentkezés: Szabó Nóra (ETI): 06-20-4111336

A tanfolyam ápolók számára 40 továbbképzési pontot ér.

2. Hospice Továbbképző Tanfolyam alaptanfolyamot már végzettek számára

Szervező: Magyar Hospice-Palliatív Egyesület és az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet

Időpont: 2005. április 18-22.

Helyszín: Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet, Budapest

További információ, jelentkezés: Szabó Nóra (ETI): 06-20-4111336

3. Hang Árverés 2005 - Jótékonysági hangverseny a Zeneakadémián

Házigazda: Presser Gábor és az Amadinda Ütőegyüttes

Fellépő művészek: Amadinda Ütőegyüttes, Erdődy Kamarazenekar, Gulyás Dénes, Klukon Edit, Mácsai Pál, Presser Gábor, Szakcsi-Lakatos Béla, Vígh Andrea

A koncert különlegessége az egyedülálló „Hang Árverés”, ahol a művészek a közönség által kívánt hangokra licitálás után improvizálnak! A helyben megszülető műről hangfelvétel készül, a legnagyobb összeget ajánló támogatóink segítségével a cd-k sor-

számozott, dedikált példányaival köszönjük meg. A fellépő művészek a koncert teljes bevételét a Magyar Hospice Alapítvány javára ajánlották fel. Jegyek 2000 és 10 000 forint közötti értékben a Zeneakadémia jegypénztárában válthatók, illetve az Alapítványnál megrendelhetők (388-7369).
Időpont: 2005. február 20. vasárnap, 15.30.
Helyszín: Zeneakadémia, Nagyterem

4. A Szegedi Hospice Alapítvány továbbképzései

Alaptanfolyam: május 26-27-28.
Nővér továbbképzés: június 2-3-4.
Szakfelügyelő ápolók számára tervezett továbbképzés:
szeptember 26-30.
Szervező: Dr. Mari Albertné, 06-62-592-513

5. Országos hospice értekezlet

Időpont: 2005. április 26. 10-13 óra
Helyszín: Egészségügyi Minisztérium Nagyterme,
1051 Budapest, Arany János u. 6-8.

2. KÜLFÖLDI RENDEZVÉNYEK

9th Congress of the European Association for Palliative Care

Helyszín: Aachen, Németország
Időpont: 2005. április 6-10.
Információ: <http://www.eapc.net.org/>

HASZNOS CÍMEK (információk, pályázatok, rendezvények)

1. Általános hospice információk: Avril Jackson, St. Christopher's Hospice Information Service
<http://www.hospiceinformation.info>
avril@hospiceinformation.info
2. Pályázati lehetőségek: <http://www.hospicecare.com/>
n.pahl@helpthehospices.org.uk (Nick Pahl)
3. Európai szövetség (European Association for Palliative Care, EAPC):
<http://www.eapcnet.org/>
4. A kelet-európai hospice-ok összefogásáért:
EAPC East, Sylvia Sauter
Sylvia.Sauter@stockholmssjukhem.se
<http://www.eapceast.org/>
5. A kelet- és közép-európai hospice-ok összefogásáért:
ECEPT Eastern and Central Europe Palliative Task Force, Prof Jacek Luczak, Anna Szczerbak
anna.szczerbak@oncology.am.poznan.pl
www.oncology.am.poznan.pl/ecept
6. Hangverseny a hospice-okért:
<http://www.voicesforhospices.org/frameset.html>
kwo@easynet.co.uk

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület irodájában megvásárolható könyvek listája

Hegedűs Katalin	Hospice Magyarországon (1998)	250 Ft
Ruzsa Ágnes	Bevezetés a palliatív terápiába (1996)	250 Ft
Horváth Erzsébet	Szociális munka a hospice-ban (1998)	250 Ft

Debrecenyi Károly István	A spiritualitás mint híd (1999)	250 Ft
Pilling János	Segítség a gyászban (2001)	250 Ft
Lévay Ádámné	Súlyos betegek mozgásterápiája (2001)	250 Ft
Hegedűs Katalin (szerk.)	Halálközelben II. kötet (1995)	500 Ft
Polcz Alaine	Ideje a meghalásnak (1998)	
Judy Tatelbaum	Bátorság a gyászhoz (1998)	
Polcz Alaine	A rend és a rendetlenség	620 Ft
Hegedűs Katalin	Az emberhez méltó halál (2000)	1380 Ft
Nagy Mária Ilona	A gyermek és a halál (1997)	1210 Ft
Joanna Drazba	A szempillák függönyén túl (1998)	810 Ft
Cseri Péter (szerk.)	Segítségnyújtás a végeken (2002)	2100 Ft
	Hospice kazetta	200 Ft
	Hospice gyermekkazetta	200 Ft
Böszörményi Dalma (szerk.)	Súlyos betegen élni, méltósággal meghalni. Hospic kézikönyv (1995)	500 Ft
Gero-Thanatológiai Konferencia	Az élet végén (2000)	800 Ft
Thanatológiai Alapítvány	Tanatológiai bibliográfia (2001)	200 Ft
Thanatológiai Alapítvány	A tüneti kezelés bibliográfiája (2002)	200 Ft
Singer Magdolna	A rák jegyében (1995)	500 Ft
Halálközeli élményekről	Meghaltam és élek (film)	2000 Ft
Thanatológiai Alapítvány	Kharón 1998/1. számtól 2004/3.számig	200-400-800 Ft
Magyar Hospice-Palliatív Egyesület	Hospice Hírek 1998/1.számától 2004/3.számig	ingyenes
Hegedűs Katalin	Hospice alapismeretek (1999)	620 Ft
Pilling János (szerk.)	A halál és a haldoklás kultúrantropológiája (1999)	960 Ft
Pilling János (szerk.)	A haldoklás és a gyász pszichológiája (1999)	960 Ft

Suhai-Hodász Gábor	Általános pszichológia (1999)	840 Ft
Németh Erzsébet	Kommunikáció (1999)	620 Ft
László Klára	Szociológia (1999)	700 Ft
Ruzsa Ágnes	Palliatív terápiás ismeretek (1999)	360 Ft
Kovács Katalin-Zolnay János	Szociálpolitika (1999)	610 Ft
Kishalminé Bana Anna	Hospice nyilvántartási rendszerek (1999)	360 Ft
Angyal Eleonóra és Polcz Alaine (szerk.)	Letakart tükör (2001)	1900 Ft
Hegedűs Katalin (szerk.)	A palliatív ellátás alapjai (2002)	1000Ft
Hegedűs Katalin-Szyldikó (szerk.)	Terminális állapotú betegek palliatív ellátása. Szakmai irányelvek. Szakmai irányelvek Palliative care of terminally ill patients. Professional Guidelines	Ingyenes
	Lege Artis Medicinae, palliatív különszám (2003/5)	650 Ft
Singer Magdolna	Együtt lenni, együtt érezni. Önkéntes betegkísérés a hospice-ban. (2003)	600 Ft
Pilling János (szerk.)	A gyász (2003)	
Európa Tanács	A Miniszteri Bizottság ajánlása a tagországok számára a palliatív ellátás szervezéséről (2004)	Ingyenes

A könyvek megvásárolhatók: Magyar Hospice-Palliatív Egyesület

Cím: 1091 Budapest, Üllői út 49-51. II.14.

Tel./Fax: (06-1-) 215-0938

E-mail: hospice.egyesulet@mail.datanet.hu

www.hospice.hu

Az Egyesület titkára: Bíró Zsuzsanna

Elérhetősége: minden kedden az Egyesület irodájában

**A MAGYAR HOSPICE-PALLIATÍV EGYESÜLET
RENDES TAGJAI**

Magyar Hospice-Palliatív Egyesület
Dr. Hegedűs Katalin elnök
1091 Budapest, Üllői út 47/51. II. 214.
tel.: 215-0938
e-mail: hospice.egyesulet@mail.datanet.hu
web: www.hospice.hu
Adószám: 18078329-1-43

BudapestMagyar Hospice AlapítványDr. Muszbek Katalin

email: info@hospicehaz.hu

web: www.hospicehaz.hu

Hospice Ház

1032 Budapest, Kenyeres utca 18-22.

tel.: 388-7369

Fax:250-5513

Óbudai Gondozási KözpontKalmár Lászlóné szolgálatvezető

1036 Budapest, Arató Emil tér 1.

tel.: 250-1552, 244-0076, 453-0119

fax: 453-0118

Megnyugvás Hospic AlapítványDr. Bőszörményi Dalma kuratóriumielnök

1056 Budapest, Belgrád rkp.24.

Tel/fax:318-1434

e-mail: d.boszormenyi@freemail.hu

Szent László KórházHospice részlegJakus Nikoletta főnővér

1097 Budapest, Gyáli út 5/7. VIII. pav.

tel.: 455-8169

MAZSIHISZ SzeretkórházHospice mobil teamDr. Sámuel György

1145 Budapest, Amerikai út 53-55.

tel.: 468-2362, 468-2363

email: hospice@mail.datanet.hu

Napfogyatkozás EgyesületDr. Pilling János elnök

1276 Budapest Pf.: 194

tel.: 06/70-310-1849

email: napfogyatkozás@index.hu

DebrecenSzent Erzsébet HospiceOtthonápoló SzolgálatVeres Miklósné főnővér

4030 Debrecen, Tatra u. 2-6.

tel: 52/503-308

DombóvárEgyesített Szociális Intézmény„Életet az éveknek” AlapítványFehér Jánosné kuratóriumi elnök

7200 Dombóvár, Arany János tér 2.

tel/fax: (74) 466-225

Egyesített Szociális Intézmény**Alkony-Támasz Alapítvány****Szell Mihályné elnök**

7200 Dombóvár, III. u. 22.

Tel.: (74) 465-510, 06-30-413-6743

e-mail: alkonytamasz@netquick.hu

Gyula**Pándy Kálmán Kórház****Hospice osztály****Pakai Tímea**

5701 Gyula, Semmelweis utca 1.

tel.: (66) 361-833/4402

fax: (66) 463-044

email: del@pandy.hu

Hajdúböszörmény**Fazekas Gábor Idősek Otthona****Csernáthné Kárándi Erzsébet igazgató**

mobil: 06-20-958-2433

4220 Hajdúböszörmény,

Dorogi utca 91.

tel.: (52) 561-228

tel/fax: (52) 561-227

e-mail: fgio@axelero.hu

Kaposvár**Nevitt Cindy Otthonápolási Szolgálat****Nevitt Cindy**7400 Kaposvár, Zárda köz 1. 2 lépcsős-
ház I em. 6.

tel/fax: (82) 510-204

mobil: 06-30-3364-270

e-mail: ncindy@axelero.hu

Kecskemét**Ölelő Kéz Ápolási és Hospice Alapít-
vány****Dr. Fáy Tamásné****Ancsáné Holló Erika**

6000 Kecskemét, Nyíri út 38.

tel/fax: (76) 516-706

mobil: 06-30-9958-3352

e-mail: olelo@axelero.hu

Mártély**Dr. Csernai Katalin Háziorvosi,****Otthonápolási és Szolgáltató Kft.**

6636 Mártély, Petőfi u. 8.

Tel.: (62) 228-020

e-mail: drcsernaik@yahoo.com

Miskolc**Erzsébet Hospice Alapítvány****Dr. Simkó Csaba kuratóriumi titkár**

3527 Miskolc, Csabai kapu 9.

tel/fax: (46) 561-400

email: miskeha@freemail.hu

Nagymaros**Pax Corporis Alapítvány****Dr. Rendessy Annamária ügyvezető**

2626 Nagymaros, Fő tér 10.

tel.: (27) 354-180

e-mail: peter.molnar@pannongsm.hu

Nyírtelek**Nyírtelekért Ápolási Egyesület****Szekrényes Zoltánné elnök**

4461 Nyírtelek, Puskin út 43/b..

tel.: (42) 210-076

mobil: 06-20-523-847

Pécs**Szociális Háló Egyesület****Szakápolói Szolgálat****Dr. Rideg Lászlóné elnök**

7621 Pécs, Kazinczy utca 1.

tel/fax: (72) 210-667

mobil: 06-30-927-5949

email: irma@freemail.hu,

szohe@axelero.hu

Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány**Dr. Csikós Ágnes kuratóriumi titkár**

7632 Pécs, Akác u. 1.

tel: 06-72-536-881

fax: 06-72-536-882

mobil: 06-30-454-2022 (dr. Csikós Ágnes)

e-mail: csagi@clinics.pote.hu

Betegápoló Irgalmas Rend Hospice**Osztály****Dr. Dános László**

7621 Pécs, Széchenyi tér 5.

Tel.: 72/225-574, 06-20-936-1631

e-mail: drlaszlodanos@freemail.hu

Ruzsa**Otthoi Szakápolási Szolgálat****Dr. Bánfi György szolgálatvezető**

6786 Ruzsa, Fő út 2.

tel.: (62) 285-021

Sóstófürdő**Sóstói Szivárvány Idősek Otthona****Kissné Szabó Zsuzsanna igazgató**

4481 Sóstófürdő, Tölgyes utca 11.

tel.: (42) 479-777

fax: (42) 479-712

e-mail: gerontos@freemail.hu

Szederkény**Baranya Megyei Önkormányzat****Időskorúak Otthona****Heid Jánosné ápolónő**

7751 Szederkény, Pécsi utca 23.

tel.: (69) 354-158

fax: (69) 354-547

Szeged**Szegedi Hospice Alapítvány****Dr. Mary Albertné**6773 Szeged, József A. krt. 23. féleme-
let 3.

tel.: 06-30-2051639

email: szhospice@freemail.hu

Székesfehérvár**HELP 17 BT****Rajmon Zsuzsanna ügyvezető**

8000 Székesfehérvár, József A. út 39.

7/3

tel.: (22) 341-465

mobil: 06-20-95-8119

email: help17@mail.szivarvanynet.hu

Szolnok**Kapocs-Háló Alapítvány****Vass Julianna kuratóriumi elnök**

5000 Szolnok, Aranyi Sándor út 5.

Alagsor

tel.: (56) 411-056

fax: (56) 220-939

szh.: 5000 Szolnok, Mátyás kir. út. 13.

F/1

email: kapocshalo@mail.datanet.hu

Szombathely**Szombathelyi Hospice Alapítvány****Dr. Ruzsa Ágnes kuratóriumi elnök**

9700 Szombathely, Bartók Béla krt. 8.

(Zala Megyei Kórház Onkológiai Osz-
tály

8900 Zalaegerszeg, Külsőház, Pózva)

tel/fax: (94) 339-993

mobil: 06-20-982-6854

email: h.a.ruzsa@axelero.hu

www.hospice-szombathely.hu

Tatabánya**Hospice Szeretetszolgálat Alapítvány****Kovács Dunai Andrásné ügyvezető**

2800 Tatabánya, Határ u.1/b

tel.: (34)309-066

Fax:(34)309-067

mobil: 06-20-977-8551

email: kovacs9.dunai@axelero.hu

hospice.tatab@axelero.hu

Nefelejts Ápoló Ház

2800 Tatabánya I. Népház u. 5.

tel.: (34) 309-066

fax: (34) 309-067

Hospice Hírek

A Kharón melléklete

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület kiadványa

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Hegedűs Katalin

a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület elnöke

Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 49-51, II.14. T./fax: 215-0938

E-mail: hegkati@net.sote.hu

*

A Hospice Hírek számai olvashatók honlapunkon: www.hospice.hu